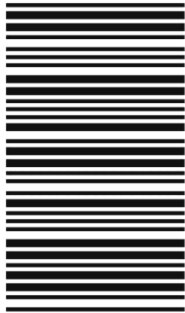

کد کنترل

315

F

315F

آزمون (نیمه متمرکز) ورود به دوره های دکتری - سال ۱۴۰۲

دفترچه شماره (۱)

صبح پنجشنبه

۱۴۰۱/۱۲/۱۱

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.»

امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

تاریخ - تاریخ ایران بعد از اسلام (کد ۲۱۲۲)

زمان پاسخ گویی: ۱۰۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۸۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: - تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار - تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی - مباحث نظری و روش تحقیق و منبع شناسی تاریخ ایران	۸۰	۱	۸۰

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول زیر، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... با آگاهی کامل، یکسان بودن شماره سندلی خود با شماره داوطلبی مندرج در بالای کارت ورود به جلسه، بالای پاسخنامه و دفترچه سؤالات، نوع و کد کنترل درج شده بر روی جلد دفترچه سؤالات و پایین پاسخنامه ام را تأیید می‌نمایم.

امضا:

مجموعه دروس تخصصی (تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار - تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی - مباحث نظری و روش تحقیق و منبع‌شناسی تاریخ ایران):

- ۱- تسلط عرب‌های مسلمان بر نواحی جنوب شرقی ایران، چه پیامد مهمی در فتوحات آتی آنان در پی داشت؟
  - ۱) به دست آوردن پیروزی‌هایی سریع در منطقه پنجاب (۲) لشکرکشی به منطقه عمان و فتح آن نواحی
  - ۳) آغاز نبردها با کابلشاهیان و سقوط آنان (۴) تسریع دست‌یابی آنان به خراسان
- ۲- عامل اصلی که باعث شد بخش اعظم ساکنان ایالت فارس تا چند قرن پس از ورود اسلام، هنوز به سختی بر عقاید زردشتی پایبند بمانند، کدام است؟
  - ۱) این منطقه مرکز ساسانیان و مجاور مقر شاهان قدیم بود.
  - ۲) از نظر علمی و معنوی از ساکنان خراسان عقب‌مانده‌تر بودند.
  - ۳) با اتکاء به افکار شعوبیه، در انتظار سقوط دستگاه خلافت بودند.
  - ۴) موبدان زردشتی به اصلاح، تنقیح و تجدید مبانی دین زردشت پرداختند.
- ۳- کدام مورد درباره سیف‌الدین محمد غوری درست نیست؟
  - ۱) امور داخلی غور را سامان داد.
  - ۲) به نبرد با غزها شتافت و درحین جنگ کشته شد.
  - ۳) به رغم جوانی، به فنون حکمرانی به خوبی واقف بود.
  - ۴) به گسترش اسماعیلیه که پدرش اجازه تبلیغ آن را داده بود، همت گماشت.
- ۴- کدام مورد، از مشکلات اصلی واپسین سلاطین سلجوقی در مناسبات خارجی نبود؟
  - ۱) احیاء مجدد قدرت قره‌خانی و تهدید خراسان
  - ۲) یورش مداوم گرجیان و قپچاق‌ها به آذربایجان
  - ۳) تهدیدات و یورش‌های ایذائی صلیبیون به قلمرو سلجوقیان
  - ۴) مداخله خلیفه عباسی در امور سلجوقیان و تحریک امیران به شورش
- ۵- کدام یک از سلاطین سلجوقی، سکه مصور ضرب کرد؟
  - ۱) طغرل سوم
  - ۲) قلیچ ارسلان اول
  - ۳) قلیچ ارسلان دوم
  - ۴) کیخسرو دوم
- ۶- روایت متواتر زیر از کدام وزیر دوره سلجوقی نقل شده است؟

«مذموم بدعتی و زشت قاعده‌ای که در جهان آوردی به وزیر کشتن و غدر و مکر کردن و عاقبت آن نیندیشیدی...»

  - ۱) ابوالقاسم درگزینی
  - ۲) تاج‌الملک ابوالغنائم
  - ۳) عمیدالملک کندی
  - ۴) نظام‌الملک توسی

- ۷- کدام مورد دربارهٔ مذهب عمیدالملک کندی، تاج‌الملک ابوالغنائم و ابوالقاسم درگزینی، وزیران بزرگ سلجوقی به ترتیب درست است؟
- (۱) حنفی - شافعی - شافعی
(۲) حنفی - شیعی - شافعی
(۳) شافعی - حنفی - حنفی
(۴) شافعی - شیعی - حنفی
- ۸- علت بازگشت شتابزده سلطان آلب ارسلان سلجوقی از لشکرکشی دوم به قفقاز (حدود ۴۶۰ ق) چه بود؟
- (۱) شورش قبایل عرب در سوریه و مسدود شدن راه تجاری بغداد - حلب
(۲) انتشار خبر مرگ فرمانروای قره‌خانی و بروز جنگ خاندانی در آنجا
(۳) شورش غزهای ناحیه بلخ و مرو و مسدود شدن راه ماوراءالنهر
(۴) شورش فارس و کشته شدن حکمران آن ایالت
- ۹- منظور از سنت «یوغ» در فرهنگ ترکی چه بود؟
- (۱) سوگندخوردن متهم که برای تبرئه خود حلقه چوبی برگردن انداخته، در دادگاه از خود دفاع می‌کرد.
(۲) مراسم سیاسی - نظامی که در آن ضمن داغ نهادن بر اسیران، برگردن آنها حلقه چوبی می‌انداختند.
(۳) جشن‌های ازدواج که با مسابقات اسب سواری و تیراندازی مردان همراه بود.
(۴) سنت عزاداری که با واژگون کردن زین اسب‌ها و پوشیدن لباس سیاه همراه بود.
- ۱۰- سرانجام شورش خلیل الله در قلمرو جغتائیان در سال ۷۴۱ ق چه بود؟
- (۱) شورش او با شکست مواجه شد اما رونق فرهنگ ایرانی در بین مغولان را سبب شد.
(۲) یک شاهزاده مسلمان مغول به تخت نشست و موقعیت مسیحیان و یهودیان تضعیف شد.
(۳) حکومت جغتائیان ضد اسلام را سرنگون نمود و مدتی حکومت مبتنی بر شریعت اسلامی ایجاد کرد.
(۴) به دلیل عدم حمایت وفادارانه مسلمانان، در منطقه آملیغ شکست خورد و تعداد زیادی از یارانش کشته شد.
- ۱۱- سیاست مذهبی علاءالدین ترمشیرین فرمانروای اردوی جغتای مبتنی بر رونق مجدد اسلام چه تأثیری بر روابط وی با ایلخانان داشت؟
- (۱) جنگ‌ها و اختلافات دو قدرت در این دوره کاهش یافت و روابط اقتصادی و فرهنگی بین دو قلمرو گسترش یافت.
(۲) تأثیری در کاهش جنگ‌های این دو دولت نداشت و ترمشیرین در جنگ با ایلخانان به سختی شکست خورد.
(۳) اختلافات سیاسی - نظامی به رقابت اقتصادی تغییر کرد و ترمشیرین روابط گسترده‌ای با ممالیک برقرار نمود.
(۴) با اردوی زرین و مصریان جبهه بزرگی علیه ایلخانان ایجاد کرد و خراسان را به مدت چهار سال تصرف نمود.
- ۱۲- کدام فرقهٔ صوفیانه، شیعه نبود؟
- (۱) جلالیه
(۲) حیدریه
(۳) قلندریه
(۴) کبرویه
- ۱۳- دربارهٔ «نویان‌های مغولی» کدام مورد درست نیست؟
- (۱) فرزندان و نوادگان خان بزرگ بودند که به دلیل نسب مادری نمی‌توانستند به مقام خانی نائل شوند.
(۲) دامادهای خاندان سلطنتی بودند که وظایف متعدد سیاسی و نظامی را برعهده داشتند.
(۳) در قلمرو خود قدرت نامحدودی داشتند و امور قضایی مردم را عهده‌دار بودند.
(۴) خان‌های کوچک و رؤسای هزاره‌ها و تومان‌ها بودند و قدرت آنها محدود بود.

- ۱۴- «قراچو» در دوره ایلخانان به کدام معنی به کار می‌رفت؟
- ۱) افراد عادی و طبقه پایین مغول.
  - ۲) غلامان و نوکران وابسته به ارباب.
  - ۳) صنعتگران غیرمغولی که داوطلبانه به اردوی مغول پیوسته بودند.
  - ۴) سپاهیان حافظ شاهزادگان که چماقی طلائی در دست داشتند.
- ۱۵- در سنت مغولی عنوان «آجان» و «اوتچگین» به چه کسی داده می‌شد؟
- ۱) اولی را نوادگان دختری و دومی را نوادگان پسری به پدربزرگ خود می‌دادند.
  - ۲) فرزندی که شایستگی بیشتری از خود نشان می‌داد و به جانشینی پدر می‌رسید.
  - ۳) فرزند کوچک که ثروت اصلی پدر و اجاق خانوادگی به او می‌رسید.
  - ۴) داماد کوچک خانواده که حاضر می‌شد با خانواده زن زندگی کند.
- ۱۶- کدام مورد در رابطه با زنان و طریقت‌های صوفیانه درست نیست؟
- ۱) در خانقاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی، برخی زنان به مقام شیخی رسیدند.
  - ۲) بی‌بی‌صفیه در ابهر به مقام شیخی رسید و خانقاهی برای خود دایر نموده بود.
  - ۳) در طریقت مولویه زنی به مقام شیخ خواتین ارتقا یافته و خلیفه زنان فرقه بود.
  - ۴) دختر شیخ اوحالدین کرمانی به مقام شیخی رسید و پس از مرگ پدر مریدان زیادی پیدا کرد.
- ۱۷- «ادرار» در دوره ایلخانان به کدام معنی به کار می‌رفت؟
- ۱) وجهی که سلاطین به مستحق می‌بخشیدند و بعد از مرگ وی، اولادش نیز از آن بهره می‌بردند.
  - ۲) وجهی که مستحق با دستور سلطان از عامل مالی برای رفع نیاز خود به صورت بلاعوض دریافت می‌کرد.
  - ۳) زمینی که سلطان برای حمایت از مستحق می‌بخشید تا از درآمد آن تا پایان عمر بهره‌مند گردد.
  - ۴) وجهی که سلاطین برای حمایت از مستحقان آن را مادام‌العمر می‌بخشیدند و آنها از پرداخت مالیات معاف می‌شدند.
- ۱۸- اتابک نصرت‌الدین هزار اسپ، از فرمانروایان کدام سلسله است؟
- ۱) آذربایجان
  - ۲) شبانکاره
  - ۳) فارس
  - ۴) لر بزرگ
- ۱۹- منصب «توشمال» با کدام منصب، قرابت کارکردی دارد؟
- ۱) باورچی
  - ۲) حاجب
  - ۳) عمید
  - ۴) یساول
- ۲۰- «جامگی» در دوره پسا ایلخانی به کدام معنی به کار می‌رفت؟
- ۱) وجوهی که قبایل به‌عنوان حق مرتع به دیوان می‌پرداختند.
  - ۲) عطایایی که به‌عنوان حق جامه به درباریان داده می‌شد.
  - ۳) مواجب نقدی که مالیات بدان تعلق می‌گرفت.
  - ۴) مواجبی که قسمتی نقد و قسمتی جنس بود.
- ۲۱- کدام مورد درباره علل اصلی شورش پهلوان اسد خراسانی در کرمان، درست نیست؟
- ۱) رقابت بین پهلوان اسد و مخدوم شاه مادر شاه شجاع در کرمان به بروز شورش انجامید.
  - ۲) رقابت شدید کرمانیان و خراسانیان و درگیری‌های متفرق آنان در کرمان موجب بروز شورش شد.
  - ۳) گرایش شیعی تندروانه داشت، به مدت دو سال به نام سربداران خطبه خواند و سکه ضرب کرد.
  - ۴) به دلیل خاستگاه اشرافی توقع امارت کرمان را داشت و ریشه در تحریکات شاه یحیی علیه شاه شجاع داشت.

- ۲۲- مفهوم «الام» در نظام دیوانی ترکمنان آق قویونلو به معنی مالیاتی بود که به موجب آن.....
- ۱) سرانه‌ای از مرد و زن بالغ دریافت می‌شد.
  - ۲) رعایا مخارج علوفه اسبان پیک‌های حکومتی را می‌پرداختند.
  - ۳) رعایا مخارج پیک‌های حکومتی وارد شده به منطقه را متقبل می‌شدند.
  - ۴) رعایا محصولات خود را به قیمت مقطوع به دیوان می‌فروختند و نیازهای خود را به قیمت بالاتر از آن می‌خریدند.
- ۲۳- مفهوم «ساقچ طوی» در فرهنگ ترکی دوره ترکمنان و تیموریان به کدام معنی بود؟
- ۱) شیرینی جشن‌هایی مانند عروسی که برای افراد مورد احترام فرستاده می‌شد.
  - ۲) مالیاتی که خانواده عروس و داماد، جداگانه به دیوان پرداخت می‌کردند.
  - ۳) مالیاتی که در جشن عروسی فرزندان سلطان، از رعایا اخذ می‌شد.
  - ۴) هدایایی که خانواده داماد، در مراسم عروسی به عروس می‌دادند.
- ۲۴- قاضی عیسی ساوجی و نجم‌الدین مسعود پروانجی از مصلحان دیوانی کدام دوره تاریخی ایران بودند؟
- ۱) آق قویونلوها
  - ۲) جلایریان
  - ۳) قراقویونلوها
  - ۴) مظفریان
- ۲۵- کدام مورد، دلیل گسترش بیمارستان‌های سیار در عصر سلجوقیان است؟
- ۱) آموزش پزشکی به داوطلبان
  - ۲) عدم وجود امنیت و ثبات
  - ۳) افزایش فعالیت‌های سپاهیگری و جنگ
  - ۴) لزوم درمان سلطان در سفر
- ۲۶- کدام مورد، مشهورترین اثر پزشکی در عصر تیموریان است؟
- ۱) تحفه الحکما
  - ۲) تشریح منصوری
  - ۳) کفایه مجاهدیه
  - ۴) مختصر الطب
- ۲۷- نخستین سپاه غلامان در عصر صفوی به وسیله چه کسی و در عهد کدام پادشاه، به کار گرفته شد؟
- ۱) علی قلی خان شاملو - شاه محمد خدابنده
  - ۲) عبدالله خان استاجلو - شاه طهماسب
  - ۳) قزاق خان تکلو - شاه طهماسب
  - ۴) مرشد قلی خان استاجلو - شاه عباس اول
- ۲۸- کدام مورد درباره قیام‌های شیخ جنید و شیخ حیدر صفوی درست است؟
- ۱) بر اندیشه سیاسی فقه‌های شیعی و عقاید شمنی ترکمانان آناتولی استوار بودند.
  - ۲) آغازگر خشونت آخرالزمانی و لفاظی منجی‌گرایانه در نهضت صفویان بودند.
  - ۳) مروج تشیع فقه‌های اندیشه‌های التقاطی بودند.
  - ۴) مبتنی بر اندیشه سیاسی ایرانی بودند.
- ۲۹- کدام مورد درباره رویکرد مذهبی شاه اسماعیل دوم صفوی، درست نیست؟
- ۱) عادی‌سازی تسنن در ایران
  - ۲) تعدیل‌گرایش‌های انحصار طلبانه صفویه
  - ۳) همانندی عقاید وی با عقاید جدش شیخ حیدر
  - ۴) حمایت از شخصیت‌های متمایل به مذهب سنت
- ۳۰- کدام مورد درباره نتیجه پیمان صلح اول استانبول در زمان شاه عباس یکم درست است؟
- ۱) مناسبات ایران با عثمانیان گسترش یافت.
  - ۲) مناطقی وسیع از ایران به عثمانی واگذار شد.
  - ۳) شاه به بازسازی دستگاه دیوان‌سالاری پرداخت.
  - ۴) شاه توانست به گفتگو با اوزبکان و مهار آنها بپردازد.
- ۳۱- لقب خواجه سرایان در عصر صفوی، کدام بود؟
- ۱) آصف‌جاه
  - ۲) عالیجاه
  - ۳) مقرب‌الحضرت
  - ۴) مقرب‌الخاقان

۳۲- کدام مورد در خصوص نظر مؤلفان دو متن دستورالملوک و تذکرةالملوک درباره وظایف ملباشی در دوره شاه سلطان حسین صفوی درست است؟

(۱) درباره وظایف و محدوده اختیارات وی، اختلاف خاص و معناداری میان آنها دیده نمی‌شود.

(۲) هردو صراحتاً استدعای وظیفه به جهت طلاب علوم و ارباب استحقاق را از وظایف وی دانسته‌اند.

(۳) هردو تحقیق مسائل شرعی و تعلیم ادعیه و امر به معروف و نهی از منکر را از وظایف وی برشمرده‌اند.

(۴) هردو پرداختن به امر به معروف و نهی از منکر و داد و ستد وجوهات حلال را از وظایف و اختیارات وی دانسته‌اند.

۳۳- علت اصلی کسری تراز بازرگانی در سال‌های پایانی حکومت صفوی، انتقال مقادیر زیاد طلا و نقره به کدام کشور یا منطقه بود؟

(۱) هند (۲) عثمانی

(۳) روسیه (۴) اروپا

۳۴- در دوره صفویه، منصب ارباب التحاویل بیانگر کدام شغل بود؟

(۱) متصدی انبار حرمسرا زیر نظر مستوفی

(۲) مسئول دریافت و پرداخت حقوق کارکنان حکومتی

(۳) ضابط انبار نظامی و مسئول تحویل سازوبرگ نظامی به سپاهیان

(۴) مسئول دریافت و ارسال سهمیه مواد خام جهت مصرف خاصه شریفه

۳۵- درباره وضعیت پزشکی در عصر زندیه کدام مورد درست است؟

(۱) کمپانی هند شرقی بریتانیا امکانات پزشکی خود را در اختیار دربار قرار داد.

(۲) پزشکان هیئت‌های تبلیغی مسیحی به پزشکی رونق بخشیدند.

(۳) یکی از ادوار پررونق پزشکی در تاریخ ایران است.

(۴) کریم خان زند هیچ بیمارستانی نساخت.

۳۶- کدام پژوهشگر، گزارش کشتار پانزده هزار نفری تفلیس توسط آقا محمدخان قاجار را پس از بررسی اسناد ارمنی و گرجی، تأیید نمی‌کند؟

(۱) ایرج ذرتی (۲) رافی هاکوپیان

(۳) علی اصغر شمیم (۴) غلامحسین زرگری‌نژاد

۳۷- کدام مورد درباره معاهده گئورگیورسک درست نیست؟

(۱) تمام مالیات گرجستان به آراکلی خان تعلق گرفت.

(۲) بین آراکلی خان گرجی و امپراتور روس جهت دریافت حمایت لازم، منعقد شد.

(۳) بین هراکلیوس ارمنی و امپراتور عثمانی، جهت دریافت کمک در برابر شاه ایران، منعقد شد.

(۴) تمام سرزمین‌های گرجستان که در اختیار دولت‌های دیگر بود ضمیمه گرجستان شود.

۳۸- انگلیس، امتیاز کاپیتولاسیون را در پی کدام قرارداد با ایران به دست آورد؟

(۱) پاریس (۲) مجمل (۳) مفصل (۴) قرارداد ۱۹۱۹

۳۹- کدام مورد در خصوص روابط ایران و بریتانیا در مواجهه با مسئله بحرین درست نیست؟

(۱) بحرین از جهت ارتباطات بریتانیا با هند واجد اهمیت استراتژیک بود.

(۲) در دوران رضاشاه، دولت بریتانیا یک پایگاه دریایی در بحرین تأسیس کرد.

(۳) بر بنیاد معاهده ۱۸۸۲ م، بحرین در دوره ناصرالدین شاه تحت‌الحمایه بریتانیا شد.

(۴) از دوره ناصرالدین شاه تا کودتای ۱۲۹۹، دولت ایران درصدد اعاده حاکمیت خویش بر جزایر بحرین برنیامد.

- ۴۰- نخستین ایرانی که پیرامون مفهوم فراماسونری مطالبی تقریر نمود، چه کسی بود؟
(۱) رستم الحکما
(۲) سلطان الواعظین
(۳) میر عبدالطیف شوشتری
(۴) میرزا ابوالحسن خان ایلچی
- ۴۱- کار ساخت توپ توسط مهندسان فرانسوی در ایران اوایل عصر فتحعلی شاه، با کارشکنی‌های چه کسی مواجه شد؟
(۱) آصف الدوله
(۲) حاجی محمدحسین خان
(۳) محمدعلی میرزا دولت‌شاه
(۴) نظرعلی خان زنگنه
- ۴۲- ایده «نه شرقی، نه غربی، انسانی» را کدام شخصیت ایرانی درباره فرهنگ ایران مطرح کرده است؟
(۱) ابوالحسن فروغی
(۲) شاهرخ مسکوب
(۳) ناصر تکمیل همایون
(۴) عبدالحسین زرین کوب
- ۴۳- کدام مورد درباره توافق‌نامه میرزا کوچک خان و نماینده روسیه درست نیست؟
(۱) شوروی‌ها قول دادند در امور ایران پس از انقلاب مداخله نکنند.
(۲) پس از تصرف تهران، جمهوری انقلابی موقت گیلان حکومت را به دست بگیرد.
(۳) به دلیل آماده نبودن شرایط برای حکومت سوسیالیستی، از مصادره اموال مردم و الغاء مالکیت آنها جلوگیری شود.
(۴) ده‌هزار سرباز روس برای حمایت از دولت انقلابی در پادگان‌هایی در تهران و شمال مستقر شود.
- ۴۴- کدام مورد درباره مأموریت تئودور روتشتاین در ایران درست است؟
(۱) اولین سفیر مختار دولت شوروی در ایران بود.
(۲) لردکرزن وی را از سفارت عزل کرد.
(۳) دفتر ویژه مطبوعات ایران را در سفارت انگلیس ایجاد کرد.
(۴) با شناسایی مرکز قدرت ایران، قدرت رضاخان سردار سپه را تقویت کرد.
- ۴۵- کدام مورد درباره اقدامات دکتر مصدق پس از وقایع ۳۰ تیر ۱۳۳۱ درست نیست؟
(۱) زمین‌های رضاشاه را به دولت واگذاشت.
(۲) سلطنت‌طلبان را هم‌چنان در کابینه حفظ کرد.
(۳) بخشی از بودجه دربار را قطع و آن را در اختیار وزارت بهداشت گذاشت.
(۴) سی تیر را روز قیام مقدس ملی اعلام کرد و قربانیان آن را شهدای ملی نامید.
- ۴۶- عملیات «بوت» یا چکمه توسط کدام دولت و با کدام هدف اجرا شد؟
(۱) آمریکا - مبارزه با کمونیسم در خاورمیانه علیه چریک‌های ظفار
(۲) آمریکا - مبارزه با آفات گیاهی و کمک به مهار بیماری‌های واگیر
(۳) انگلیس - عملیات ضد مصدق در کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
(۴) انگلیس - مبارزه با روس‌های سفید
- ۴۷- «سال دمپختک» مربوط به کدام رویداد است؟
(۱) قحطی ۱۲۸۸ ق
(۲) قحطی ۱۲۹۶ ش
(۳) بحران نان در ۱۳۰۴ ش
(۴) کمبود ارزاق عمومی در ۱۳۲۱ ش
- ۴۸- مضمون اصلی کتاب «شترها باید بروند» درباره کدام رخداد تاریخی ایران است؟
(۱) شکست شیخ خزعل
(۲) تبعید رضاشاه از ایران
(۳) مسئله جزایر سه‌گانه در خلیج فارس
(۴) تیره شدن روابط ایران و عربستان در دوره محمدرضا شاه

- ۴۹- اعلام رسمی و آشکار «حرام بودن مشروطه» توسط محمدعلی شاه در کدام متن زیر منعکس شده است؟
(۱) لوایح
(۲) بیانیه باغ شاه
(۳) رساله حرمت مشروطه
(۴) بیانیه لیاخوف - محمدعلی شاه
- ۵۰- کدام رویداد، روابط محمدعلی شاه و مشروطه خواهان را به نقطه غیرقابل بازگشت رساند؟
(۱) بمب انداختن به کالسکه شاه
(۲) توهین روزنامه‌ها به مادر شاه
(۳) شکست تلاش‌های میانجیگران
(۴) کاهش اختیارات شاه و کاهش درآمدهای او
- ۵۱- به نظر پرواند آبراهامیان، کدام مورد درباره رویکرد روحانیان میانه‌رو دهه‌های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ درست نیست؟
(۱) مخالف حق رأی زنان و اصلاحات ارضی بودند.
(۲) خواهان اجرای کامل قانون اساسی مشروطه بودند.
(۳) با داشتن رابطه با شاه سعی داشتند سیاست‌های حکومت را تعدیل کنند.
(۴) کمیته عالی متشکل از پنج مجتهد را برای تطبیق قوانین مصوب مجلس با شرع مقدس تشکیل دادند.
- ۵۲- قرارداد نفتی ایران با گروه فرانسوی اراپ، از نظر حقوقی چه نوع قراردادی بود؟
(۱) امتیازی
(۲) امتیازی - مشارکتی
(۳) خرید خدمت
(۴) مشارکتی
- ۵۳- افشین متین درباره تعامل ایران با جهان در دوره معاصر، کدام ایده را مطرح کرده است؟
(۱) ایران و تنهایی‌هایش
(۲) مدرنیته ایرانی
(۳) هم شرقی، هم غربی
(۴) هنر زیستن در جهان مدرن
- ۵۴- ایده «انگل‌بارگی شهرهای ایران» از کیست؟
(۱) احمد سیف
(۲) احمد اشرف
(۳) کاظم علمداری
(۴) محمدرضا سوداگر
- ۵۵- کدام مورد درباره خاستگاه قاجاریان از نظر غلامحسین زرگری‌نژاد درست است؟
(۱) فتحعلی‌خان قاجار در جمع اشاقه‌باش منزلت و ریاست نداشت.
(۲) از تبار آق‌قوینلوها بودند و خدمات شایسته‌ای به صفویان انجام دادند.
(۳) خاندان‌های محدود قاجاری استرآباد، مرکب از دو تیره قوانلو و دولو بودند و با هم دشمنی داشتند.
(۴) استقرار آنان در روستایی کوچک در شمال شرقی استرآباد نشان‌دهنده قلّت شمار اویماق قاجاری است.
- ۵۶- کدام مورد درباره علت یا علل مخالفت امیران نظامی با شاه‌رخ میرزای افشار درست نیست؟
(۱) به قتل رساندن برادران کوچک توسط شاه‌رخ
(۲) عدم تمایل شاه‌رخ به تعقیب ابراهیم شاه پس از فرار
(۳) مخالفت احمدخان درانی با شاه‌رخ و نگرانی امیران از تعلق او
(۴) مخالفت شاه‌رخ با برنامه غارت شهرها و روستاها توسط امیران نظامی
- ۵۷- ویلیام سولیوان، عبارت «فکر کردن درباره آنچه فکر نکردنی است» را درباره کدام واقعت سیاسی ایران بیان کرده است؟
(۱) سقوط شاه
(۲) تسخیر سفارت آمریکا
(۳) ترور آیت‌الله خمینی
(۴) انجام کودتای نظامی در ایران

- ۵۸- کدام مورد درباره فراکسیون‌های مجلس شورای ملی دوره سیزدهم (۱۳۲۰ - ۱۳۲۲ ش) درست است؟
- ۱) فراکسیون عدالت نماینده روشنفکران نسل قدیم و طرفدار ورود ایالات متحده آمریکا به صحنه سیاسی ایران بود.
  - ۲) اعضای فراکسیون اتحاد ملی از زمینداران و بازرگانان جنوب و جنوب‌غربی کشور - منطقه تحت اشغال انگلستان - بودند.
  - ۳) مرتضی قلی‌خان بیات، محترم‌السلطنه و سید احمد بهبهانی اعضای اصلی و رهبران فراکسیون میهن و طرفدار انگلستان بودند.
  - ۴) فراکسیون آذربایجان را برخی از اشراف قاجار رهبری می‌کردند و خواهان نخست‌وزیری سیدضیاءالدین طباطبایی بودند.
- ۵۹- کدام یک، از اهداف اصلی آقامحمدخان قاجار در حمله دوم به قفقاز به‌شمار نمی‌آید؟
- ۱) وادار کردن خوانین طالش به اطاعت
  - ۲) مقابله با توسعه طلبی‌های ارتش روسیه
  - ۳) وادار کردن ابراهیم خلیل‌خان جوانشیر به اطاعت و تصرف قلعه شوشی
  - ۴) مجازات ملوک‌های ارمنی برای راهنمایی و تشویق روس‌ها در حمله به قفقاز
- ۶۰- براساس قرار داد ۱۹۱۹ سازمان ارتش ایران، چگونه تعریف شده بود؟
- ۱) از سلطانی به بالا در اختیار انگلیسی‌ها باشد و ایرانیان تا رتبه نایب اولی ارتقا یابند.
  - ۲) تا درجهٔ یآوری در دست ایرانیان باشد و از سرهنگی به بعد در دست انگلیسی‌ها باشد.
  - ۳) تا سرهنگ دومی در اختیار ایرانیان باشد و از آن به بعد در اختیار انگلیسی‌ها باشد.
  - ۴) تا سرهنگی در دست ایرانیان و ژنرالی در دست انگلیسی‌ها باشد.
- ۶۱- شرح سفارت هیئت سر دادمورکاتن فرستادهٔ پادشاه انگلستان به دربار شاه عباس اول، در کدام سفرنامه آمده است؟
- ۱) ادواردز
  - ۲) اسکاترگود
  - ۳) کوریات
  - ۴) هربرت
- ۶۲- کدام مورد، درباره تاریخ جرجان یا تاریخ معرفة علماء اهل جرجان درست است؟
- ۱) تألیف حمزه بن یوسف السهمی متوفای نیمه دوم قرن پنجم هجری و زبان آن عربی است.
  - ۲) از آثار ابوالقاسم بن جعفر امامی و در اوایل قرن ششم هجری به زبان فارسی تألیف شده است.
  - ۳) زندگینامه علماء و مشاهیر گرگان و توابع آن است و در قرن ششم هجری قمری به زبان فارسی تألیف شده است.
  - ۴) اقتباس زندگی‌نامه مشاهیر گرگان از تاریخ طبرستان ابن‌اسفندیار و ترجمه آن به عربی توسط مترجمی ناشناس است.
- ۶۳- تاریخ «شمس الحسن» از کدام مورخ و مربوط به کدام دوره است؟
- ۱) ابن شهاب یزیدی - تیموری
  - ۲) ابوحامد کرمانی - ایلخانی
  - ۳) تاج‌الدین سلمانی - تیموری
  - ۴) وصاف شیرازی - ایلخانی
- ۶۴- در کدام مکتب، رسیدن به «کنه امر واقع» در مطالعات تاریخی غیرممکن و ممتنع است؟
- ۱) پوزیتیویسم
  - ۲) رمانتیسم
  - ۳) فرانکفورت
  - ۴) وین
- ۶۵- «حساسیت نظری» از مفاهیم کلیدی کدام یک از روش‌های پژوهش است؟
- ۱) تحلیل محتوی
  - ۲) تحلیل گفتمان
  - ۳) نظریه مبنایی
  - ۴) هرمنوتیک
- ۶۶- کتاب‌های «تشکل جهان تاریخی در علوم انسانی» و «دانش هرمنوتیک مطالعه تاریخ» به ترتیب از کدام مورخان است؟
- ۱) دیلتای - دیلتای
  - ۲) کروچه - کروچه
  - ۳) کار - شلایر ماخر
  - ۴) کالینگود - شلایر ماخر

- ۶۷- کدام مورخ دوره قاجاریه، برای نگارش آثار خود از پرسشنامه و اعلان عمومی در روزنامه‌ها، برای دریافت داده و اطلاعات استفاده کرده است؟
- (۱) رضاقلی خان هدایت
(۲) محمد هاشم آصف‌الحکما
(۳) عبدالرزاق دنبلی
(۴) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه
- ۶۸- کدام مورد، جزو تاریخ‌نگاری‌های دوره تیموری نیست؟
- (۱) مجمع‌الانساب شبانکاره‌ای - نقاوة‌الآثار فی ذکر الاخیار افوشته‌ای نطنزی
(۲) تاریخ کبیر جعفر یزدی - جامع‌التواریخ حسن بن شهاب‌الدین یزدی
(۳) روضه‌الصفای میرخواند - مطلع‌السعدین و مجمع البحرین عبدالرزاق سمرقندی
(۴) مجمل‌التواریخ فصیحی خوافی - منتخب‌التواریخ معین‌الدین نطنزی
- ۶۹- در نظر کدام دانشمند، تاریخ در معنای شناخت و معرفت به کار رفته است؟
- (۱) ارسطو
(۲) افلاطون
(۳) سقراط
(۴) شوپنهاور
- ۷۰- در کدام مغالطه، صفت مجموعه کلی به اجزا هم صادق دانسته و نسبت داده می‌شود؟
- (۱) ترکیب
(۲) تقسیم
(۳) کنه و وجه
(۴) نکته انحرافی
- ۷۱- موضوع کتاب «کنز الاکتساب» چیست؟
- (۱) جمع و خرج
(۲) خط سیاق
(۳) فنون انشا
(۴) فنون مهنر نویسی و مهنر سازی
- ۷۲- موضوع «رساله فلکیه» چیست و مربوط به کدام دوره است؟
- (۱) تنجیم، عباسیان
(۲) علم سیاق، جلایریان
(۳) علم نجوم، صفویان
(۴) جمع و خرج، قاجاریان
- ۷۳- به نظر صاحب‌نظران، موضوع مورد مطالعه در بینامتنیت به کدام نظریه یا روش نزدیک است؟
- (۱) پدیدارشناسی
(۲) تحلیل محتوا
(۳) مقایسه‌ای
(۴) نقد منابع
- ۷۴- کدام مورد، ناظر به نظریات و دیدگاه‌های میشل فوکو در تاریخ نیست؟
- (۱) تبارشناسی
(۲) دیرینه‌شناسی
(۳) نظریه گسست در تاریخ
(۴) نظریه استمرار در تاریخ
- ۷۵- کدام نظریه پرداز، مهم‌ترین وظیفه مورخ را احراز امور واقع درباره گذشته انسانی نمی‌داند؟
- (۱) باربارا تاکن
(۲) بارینگتن مور
(۳) چارلز تیلر
(۴) لئوپلدفن رانکه
- ۷۶- کدام مورخ قرون نخستین اسلامی، کهن‌ترین گزارش‌ها از ترجمه و تحریر خدای‌نامه‌های ایران‌باستان را در اثر خویش آورده است؟
- (۱) ابوعلی مسکویه
(۲) ابوعلی بلعمی
(۳) حمزه اصفهانی
(۴) محمد بن جریر طبری

- ۷۷- سورشارژ یا انگ در سکه‌شناسی به چه معنا است؟
- ۱) تمديد ارزش سکه با نقر نام فرمانروای جديد
  - ۲) رفع سائیدگی‌های روی سکه و اعتبار مجدد دادن به آن
  - ۳) تمديد کاربرد سکه با تعمیر بریدگی‌ها و رفع سایر ضایعات وارده
  - ۴) کاهش عمدي ارزش سکه برای رواج دادن سکه‌های جديد
- ۷۸- تاریخ از نظر پولی بیوس عبارت بود از .....
- ۱) سیر تحول و تبدیل انواع دولت در یک چرخه ادواری
  - ۲) برآمدن و برافتادن دولت‌ها بر پایه قوانین و قواعد همیشگی و ثابت
  - ۳) برآمدن و بالیدن و برافتادن دولت‌ها برپایه علل و عوامل طبیعی و مادی
  - ۴) تکامل شکل دولت در یک خط تکاملی کاملاً مشخص و از پیش تعیین شده
- ۷۹- دیدگاه ماکس وبر درباره روش تبیین در علوم انسانی و اجتماعی چه بود؟
- ۱) بایستی از روش تبیین علی و روش تبیین تفهیمی با هم بهره گرفت.
  - ۲) تنها روش تبیین درست در این علوم، روش تبیین علی است.
  - ۳) تنها روش تبیین درست در این علوم، روش تفهیمی است.
  - ۴) در علوم انسانی تبیین ممکن نیست و بایستی به روش‌های توصیفی اکتفا کرد.
- ۸۰- توصیف و تحلیل ترکیبی اسناد - متن در حوزه تاریخ‌نگاری مسلمانان مربوط به کدام تاریخ‌پژوه غربی است؟
- ۱) ایگناز گلدزیهر
  - ۲) پاتریشیا کرون
  - ۳) ژوزف شاخت
  - ۴) هارولد موتسکی

پی اچ دی تست؛ نخستین وب سایت تخصصی آزمون دکتری

صفحه ۱۲

(315F)

تاریخ - تاریخ ایران بعد از اسلام (کد ۲۱۲۲)
